

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	6
Overzichtskaart	8
Wandelnetwerk Zuid-Holland: hoe werkt het?	9
Wandelen door de waarden	11
Legenda topokaartjes	14

Naam	type	km	onverhard in %	
1. Kraamvrouwenroute	rondwandeling	13,5	80	15
2. Rondje Berkenwoude	rondwandeling	13	50	23
3. Loetbosroute	lijnwandeling	10,5	55	31
4. Krimpenerhoutroute	rondwandeling	9	50	39
5. Kinderdijkroute	rondwandeling	16	45	47
6. Alblasroute	rondwandeling	15	60	55
7. Dwarsgangroute	rondwandeling	7	70	63
8. Hoornaaroute	lijnwandeling	11	50	71
9. Avelingenroute	rondwandeling	9	70	79
10. Noordeloosroute	rondwandeling	12,5	50	87
11. Jaarsveldroute	rondwandeling	16	55	95
12. Hei- en Boeicoprout	rondwandeling	16	50	103
13. Arkelse Lingeroute	rondwandeling	9,5	60	111
14. Hollandse Biesbosroute	lijnwandeling	14	70	119
15. Liesveldroute	rondwandeling	15	80	127

VOORWOORD

De ware wandelliefhebber geeft de voorkeur aan het lopen over gras, half- tot onverhard. In het westen van het land waren de mogelijkheden daarvoor tot voor kort schaars. Maar juist de afgelopen jaren zijn er veel 'zachte' voetpaden bijgekomen, dankzij de medewerking van boeren, waterschappen en gemeenten. De meeste van die paden zijn opgenomen in de regionale wandelnetwerken van Utrecht, Noord- en Zuid-Holland.

Anno 2018 is het overgrote deel van die provincies bedekt met een fijnmazig netwerk van uniform bewegwijzerde wandelroutes. De wandelaar kan z'n eigen route uitzoeken aan de hand van allerlei criteria: lang-kort, met of zonder hond, bossig of open, verhard of onverhard, thematisch of niet-thematisch. Maar waar te beginnen als wandelaar? Waar is het nu 'echt genieten', wat zijn de mooiste rondwandelingen?

Wij als routemakers en ontwerpers van diverse wandelnetwerken weten dat als geen ander. Daarom hebben we het initiatief genomen

Graskade in de Alblas-serwaard

om een nieuwe serie gidsen te starten. Op basis van onze eigen ervaringen hebben we de leukste en meest onverharde wandelrondjes en lijnwandelingen geselecteerd. Het resultaat is gebundeld in gidsjes per regio met steeds 15 wandelpareltjes van tussen de 7 en 16 km, waarvan minstens 50% uit half- of onverharde paden bestaat. In dit gidsje staan 15 routes in het Zuid-Hollandse deel van rivierenland, onderdeel van de regionale wandelnetwerken Alblasserwaard en Vijfheerenlanden, Krimpenerwaard en Drechtsteden.

We hebben geprobeerd de routes zo te beschrijven en in kaart en beeld te brengen, dat de lezer er zin in krijgt, dat hij ook te voet de polder in wil. 'De liefde voor het wandelen in de polder moet er vanaf spatten', zo schreven we in een eerste opzet van de serie. Een grote inspiratiebron vormde de gidsenserie Lopen over gras van Jouke van der Meij en Kees ten Holt (†) uit de jaren 1980. Zakgidsjes met liefde gemaakt naar Engels voorbeeld: met getekende kaartjes en sfeervolle schetsjes van landschappen.

In samenspraak met uitgeverij Elmar hebben wij voor een compact formaat wandelgids gekozen – in de trant van de befaamde Rother-gidsjes. Groot verschil met vroeger is het gebruik van kleuren en van topografische kaartjes. Voor de kleurstelling en de plaatsnamen op die kaartjes hebben we gekeken naar stafkaarten van rond 1900 – in retrostijl dus. Naast onze eigen foto's hebben we historische plaatjes en kaartjes opgenomen. Ook dat is een verschil, evenals het ontbreken van routebeschrijvingen: we geven alleen de nummers van de te volgen knooppunten en de kleuren van de richtingpijlen. Het rijtje nummers volstaat voor een dag wandelplezier.

Wij bedanken graag onze gezellige en fotogenieke meelopers op de routes:

Judith Vlot, Sylvia den Hengst, Kees van den Broek, Margriet Hartman, Melein Ankersmit, Jacqueline Commandeur, Luc Tiggelman, Pieter Goossens, Loes Borst, Richard Satijn, Mechtild Bus, Marion Borst, Djoie Krind, Maureen van Esch, Niek Marcelis, Dick den Boer, Diane van Weelen en Joop Laagland.

Menno Zeeman, Vladimir Mars en Rutger Burgers
Utrecht, maart 2018

WANDELNETWERK ZUID-HOLLAND: HOE WERKT HET?

Tegenwoordig is vrijwel de hele provincie Zuid-Holland bedekt met wandelnetwerken. Dat betekent voor de wandelaar honderden kilometers aan gemarkeerde wandelroutes. Gele pijlen wijzen de weg, van knooppunt naar knooppunt. Routebeschrijvingen zijn daarmee overbodig geworden. Je hoeft alleen de nummers van de route bij je te hebben of te onthouden.

Het nummer van een knooppunt staat bovenaan een vierkante paal, op elke zijde. Daaronder staan op twee of meer paalkanten vierkantjes met gele bordjes en rode pijlen. Deze bordjes wijzen de richting naar andere knooppuntnummers in de buurt.

Tussen knooppunten word je als wandelaar regelmatig door stickers of bordjes met pijlen de goede richting uit gewezen.

Op diverse locaties staan informatiepanelen met overzichtskarten. Je krijgt hier goed overzicht van de paden en knooppunten in de buurt. Elke rond- of lijnwandeling is op elk knooppunt aan te passen, en daarmee te verkorten of te verlengen. Een netwerk biedt dus een maximum aan flexibiliteit.

Informatiepaneel

15. LIESVELDROUTE

Nieuwpoort is één van de kleinste vestingsteden van Nederland. Midden in het stadje staat het Stadhuis op de Dam. Van hieruit loop je in een mum van tijd de hoge vestingwal op en kijk je uit over de Lek. Al snel daal je af in de polders van de Alblasserwaard. De route volgt eerst een onverharde tiendweg langs bedrijfsterreinen. Na deze wat vreemde ervaring wandel je echt de weilanden in, over graspaden die dankzij het enthousiasme van agrarische natuurvereniging Den Hâneker zijn opengesteld. Al banjerend door de grasgroene weiden beleef je het Groene Hart pas echt! Je laat het dorp Groot-Ammers rechts liggen en steekt dwars door het land over naar de Peulwijkse Kade aan de Dwarsgang. Je volgt de uitnodigende kade in oostelijke richting, met tussen de knotwilgen doorkijkjes naar de kerken van Ottoland en Goudriaan. Voorbij Goudriaan leidt de onverharde Molenkade terug naar Nieuwpoort. De naam van de kade wordt eer aangedaan, want je passeert twee prachtmolens, een grondzeiler en een wipmolen. Het ommetje over de Nieuwpoortse vestingwal is de kers op de taart!

Start- en eindpunt	Museum Het Stadhuis op de Dam in Nieuwpoort
Lengte	15 km
Onverhard	80%
Adres	Het Hoofd, 2965 AX Nieuwpoort
Parkeren	Parkeerterrein TOP Nieuwpoort Even teruglopen naar startpunt op de Dam
Wanneer	Het hele jaar door
Honden	Niet toegestaan vanwege diverse graskades en weilandpaden
Openbaar vervoer	Bushalte Dorp Nieuwpoort, buslijn 90 vanaf station Utrecht Centraal of Bushalte Dam, buslijn 74 vanaf station Gorinchem
Horeca	Nieuwpoort, eetcafé De Dam, www.eetcafededam.nl Groot-Ammer, Theetuin De Winde, www.theetuindewinde.nl Goudriaan, 't Raadhuis van Goudriaan, www.raadhuisvangoudriaan.nl

De wandeling maakt gebruik van Wandelnetwerk Alblasserwaard - Vijfheerenlanden.
Dit is gemarkeerd met gele bordjes met rode pijlen.

Routebeschrijving via knooppunten:

Op de tiendkade

VESTING NIEUWPOORT

Op voorstel van Prins Willem van Oranje (Stadhouder Willem III) werd Nieuwpoort na het Rampjaar 1672 omgetoverd in een hypermoderne vesting met wallen, grachten en zes bastions. De vesting lag indertijd samen met Schoonhoven heel strategisch, omdat van hieruit de rivier en de dijk volledig konden worden bestreken. Het compacte stadje kwam geheel binnen de vestingmuren te liggen. Boven de in 1696 gereedgekomen inlaatsluis verrees in 1697 het sierlijke stadhuisje. Zo was de sluis goed beveiligd tegen ontevreden boeren, voor het geval dat inundatie aan de orde was.

Kaart van de vestingen van Nieuwpoort en Schoonhoven 1772, Kaartcollectie Ministerie van Oorlog / Nationaal Archief

SEINMOLEN

De Goudriaanse Molen was baak of seinmolen in de molengang van Hoogheemraadschap De Overwaard. Een seinmolen is een poldermolen die van het waterschap de taak toebedeeld had gekregen andere molens in de omgeving het sein te geven de bemaling van de polder te starten of te staken. Als het waterpeil bij Kinderdijk in het westen te hoog of te laag was werd aan de molens stroomopwaarts een sein doorgegeven. Overdag deed men dit met een zwart

Opengesteld boerenlandpad

Goudriaan